

ΕΘΝΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ

Είναι σε όλους γνωστό ότι η ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, ήταν αποτέλεσμα συμβιβασμού και δεν ανταποκρινόταν στους οραματισμούς, ούτε της μιας ούτε της άλλης από τις δυό κοινότητες της Κύπρου. Μάλιστα και οι δυο κοινότητες είδαν αρχικά την απόκτηση της ανεξαρτησίας σαν ενδιάμεση λύση, μέχρι που οι εξελίξεις υποχρέωσαν το 1968 το Μακάριο να αντιδιαστείλει το εφικτό από το ευκαίιο και να εγκαταλειφθεί η Ένωση σαν τελικός στόχος, για καλά.

Ενδεικτικό του μεσοβέζικου χαρακτήρα που πήρε η δοτή ανεξαρτησία της Κύπρου, ήταν και το ότι δεν υπήρξε εθνικός ύμνος του νέου κράτους αλλά αντί τούτου συμφωνήθηκε να ανακρούεται στις επίσημες περιπτώσεις κάποιο κομμάτι κλασσικής μουσικής, του οποίου η ύπαρξη παραμένει για περισσότερο από μια εικοσαετία εν τω κρυπτώ, έτσι που δεν είμαστε βέβαιοι ότι πρόκειται πράγματι για μια σύνθεση του Händel από το Σκιπίωνα τον Αφρικανό. Η ανάκρουση αυτού του κομματιού εγκαταλείφθηκε το 1966, δυο χρόνια μετά που αποχώρησαν οι Τουρκοκύπριοι από την Κυβέρνηση.

Δεν είναι πρόθεση σ' αυτό το σημείωμα, να συζητηθεί το συγκεκριμένο θέμα της ανάκρουσης του ελληνικού εθνικού ύμνου ως του επίσημου ύμνου του Κυπριακού Κράτους. Απλά θα παρουσιάσουμε πιο κάτω μια συνοπτική ανασκόπηση από το βιβλίο των Reed & Bristow, "Εθνικοί Ύμνοι του Κόσμου", 7η έκδοση, όπου ανασκοπούνται συνολικά 172 χώρες.

Παρατηρούμε καταρχήν ότι δικό τους εθνικό ύμνο, έχουν όλες οι ανεξάρτητες χώρες, ακόμα και οι όχι μεγάλες ή σημαντικές, όπως η Ανδόρρα, η Αντίγκουα, οι Μπαχάμες, το Μπαρμπέϊτος, η Μπελίζ, το Μπουτάν η Μποτσουάνα, το Μπρουνεί, η Μπουρκίνα Φάσο, το Μπουρούντι, τα νησιά Φίτζι, η Γκρενέϊτα, η Γουϊνέα Μπισσάου, η Ισλανδία, το Κιριμπάτι, η Λεσόθο, το Λιχτενστάϊν, το Λουξεμβούργο, οι Μαλδίβες, η Μάλτα, το Μονακό, το Ναούρου, η Παπούα Νέα Γουϊνέα, η Ρουάντα, Σαν Μαρίνο, το Σεντ Κίτς, η Σεντ Λούισια, Σεϋχέλλες, το Σουρινάμ, η Σουαζιλάνδη, η Τόγκα, το Τρίνιτατ, το Τουβαλού, το Βανουάτου, κ.α.. Δικό της ύμνο έχει ακόμα και η Ουαλλία, που αποτελεί μέρος της Μεγάλης Βρετανίας.

Αξίζει ίσως να σημειωθεί ότι, πριν την ενοποίησή τους, όταν ήταν δυό κράτη, ένας όμως λαός, το ίδιο έθνος, η Βόρεια και η Νότια Υεμένη, είχαν η κάθε μια το δικό της ύμνο. Το ίδιο συνέβαινε και για τις δυο Γερμανίες, όταν ήταν χωριστά κράτη. Επίσης, η Βόρεια και η Νότια Κορέα έχουν ως αυτή τη στιγμή, η κάθε μια το δικό της εθνικό ύμνο, παρόλο που ένας είναι ο Κορεάτικος λαός.

Παρατηρείται ακόμα ότι, ο φιλλανδικός ύμνος που υιοθετήθηκε το 1848, λόγω της ύπαρξης στη Φιλανδία της σουηδικής μειονότητας (γύρω στο 8%), ανακρούεται και στα σουηδικά. Δηλαδή οι σουηδικής καταγωγής Φιλλανδοί, δεν έχουν για ύμνο τους το σουηδικό αλλά το φιλλανδικό, ο οποίος ανακρούεται και στη δική τους γλώσσα, τη σουηδική. Παρόμοια διευθέτηση

υπάρχει και στην περίπτωση της Σρι Λάνκα, όπου λόγω της ύπαρξης των δυο εθνοτήτων, ο εθνικός ύμνος της χώρας είναι γραμμένος τόσο στα συνχάλι όσο και στα ταμίλ. Το ίδιο και στο Βέλγιο, όπου δεν έχουν υιοθετηθεί ούτε ο γαλλικός ούτε ο ολλανδικός ύμνος αλλά υπάρχει βελγικός εθνικός ύμνος, που ωστόσο λόγω της ύπαρξης των δυο εθνοτήτων, ανακρούεται τόσο στα φλαμανδικά όσο και στα γαλλικά.

Παρομοίως η Ελβετία, παρά την ύπαρξη των τριών εθνοτήτων, δεν έχει υιοθετήσει ούτε το γαλλικό ούτε το γερμανικό ούτε τον Ιταλικό εθνικό ύμνο, αλλά έχει το δικό της που είναι γραμμένος σε πέντε γλώσσες, όσες μιλιούνται στη χώρα.

Αξίζει ίσως να σημειωθεί ότι, τον εθνικό ύμνο της Αλβανίας έγραψε Ρουμάνος, ο ίδιος που έγραψε τη μουσική για το ρουμάνικο, ο Συπριάν Πορουμπέσκου. Το ίδιο άτομο, ο Φρανσίσκο Φιγκουερόα, έγραψε τον ύμνο της Ουρουγουάης και της Παραγουάης, ενώ το ίδιο άτομο, ο γνωστός νομπελίστας Ραμππιντρανάθ Ταγκόρ έγραψε τους ύμνους τόσο των Ινδιών όσο και της Μπάγκλα Ντεση.

Επισημαίνεται ότι περιπτώσεις δυο χωρών με τον ίδιο ύμνο υπάρχουν μόνο δυο ανά το παγκόσμιο, εκείνες της Κύπρου με την Ελλάδα και εκείνες των Νήσων του Πρασίνου Ακρωτηρίου και της Γουϊνέας Μπισσάου. Τον ίδιο ύμνο με την Αγγλία χρησιμοποιεί και το Isle of Man, που ωστόσο έχει και το δικό του ύμνο το Manx Anthem.

Αξίζει ίσως να προσεχτεί ότι, χώρες με το ίδιο υπόβαθρο κουλτούρας, τις ίδιες εθνικές καταβολές, αλλά διαφορετική κρατική υπόσταση, δεν έχουν τον ίδιο ύμνο αλλά η κάθε μια το δικό της (σε παρένθεση η χρονολογία που υιοθετήθηκε). Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα:

(α) Χώρες με ισπανική κουλτούρα:

Αργεντινή (1813), Βολιβία (1842), Χιλή (1941), Κολομβία (1905), Κόστα Ρίκα (1853), Εκουαδόρ (1865), Σαλβαδόρ (1953), Γουατεμάλα (1896), Ουρουγουάη (1845), Παραγουάη (1846), Περού (1913).

(β) Το ίδιο ισχύει για το τι αποτελούσε παλιά την Ινδική Χερσόνησο:

Ινδία (1950), Πακιστάν (1953), Μπάγκλα Ντεση (1972), Σρι Λάνκα (1952).

(γ) Οι χώρες που απαρτίζουν το αραβικό έθνος έχουν επίσης η κάθε μια το δικό της εθνικό ύμνο:

Μπαχρέϊν (1971), Αίγυπτος (1979), Ιορδανία (1946), Κουβέϊτ (1978), Λίβανος (1927), Λιβύη (1969), Μαυριτανία (1960), Μαρόκκο (;), Ομάν (1972), Κατάρ (;), Σαουδική Αραβία (1950), Σουδάν (1956), Συρία (1936), Τυνησία (1958), Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (1971), Βόρεια/Νότια Υεμένη (;).

Με τα στοιχεία που έχουν παρατεθεί, θα μπορούσαν να βγουν από πρώτη άποψη, τα πιο κάτω συμπεράσματα:

Οι εθνικοί ύμνοι συνδέονται άμεσα και καταποκλειστικότητα με την κρατική υπόσταση των διαφόρων χωρών. Εξού και ο πρόλογος του βιβλίου υπό επισκόπηση, ξεκινά με τη φράση: “από την προηγούμενη έκδοση του βιβλίου δεν έχουν προκύψει νέα κράτη με τους ύμνους τους”, υποδηλώνοντας την άμεση σύνδεση μεταξύ κράτους και εθνικού ύμνου. Όσο και αν αναφέρονται ως εθνικοί, οι ύμνοι δεν έχουν να κάμουν με το έθνος ή την κοινή κουλτούρα αλλά με τη δημιουργία κράτους. Έτσι, ενώ το αραβικό έθνος ξεκινά από τις δυτικές ακτές της Αφρικής, τη Μαυριτανία και φτάνει μέχρι το Ιράκ, δεν υπάρχει ένας αραβικός εθνικός ύμνος αλλά τόσοι όσα είναι και τα αραβικά κράτη.

Τούτο είναι εμφανές και στην κεντρική καθώς και τη νότια Αμερική, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των χωρών διατηρούν ακόμα ή αποτελούν μετεξέλιξη της Ισπανικής κουλτούρας και ωστόσο η κάθε μια έχει το δικό της εθνικό ύμνο. Είναι ο κανόνας - με εξαιρέσεις ασφαλώς - ο εθνικός ύμνος να συνδέεται με την απόκτηση της ανεξαρτησίας της συγκεκριμένης χώρας, έστω και αν μερικές φορές δεν υπάρχει χρονική σύμπτωση. Είναι επίσης σύνηθες, οι ύμνοι να υμνούν τα φυσικά χαρακτηριστικά μιας χώρας και να αναφέρονται στους αγώνες για αποτίναξη του αποικιακού ζυγού και της απόκτησης της ανεξαρτησίας.

Ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος, παρόλο που ενδεχόμενα δημιούργησε κάποιο προβληματισμό, είχε προσπαθήσει στο παρελθόν χωρίς όμως επιτυχία, να υποδείξει ότι οι εθνικοί ύμνοι, παρά την ονομασία τους, δεν έχουν να κάμουν με τα έθνη αλλά συνδέονται άμεσα και αποκλειστικά και έχουν σαν αφετηρία τα σύγχρονα κράτη. Κατά την άποψή μας, οι γραμμές που προηγήθηκαν αλλά και τα κείμενα των διαφόρων εθνικών ύμνων τα οποία έχουν επί τούτω αναλυθεί και μελετηθεί ένα προς ένα, τείνουν να επιβεβαιώσουν αυτή την εκτίμηση. Ωστόσο, ο αναγνώστης είναι ελεύθερος να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα.

Ενόψει ίσως των συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο, από πλευράς δομής του πληθυσμού της χώρας, καθώς και της πολιτικής για ενοποίηση που είχε υιοθετηθεί από όλες τις κατά καιρούς Κυβερνήσεις της χώρας, αξίζει ίσως να προσεχθούν οι λύσεις που δίνουν οι χώρες με περισσότερες της μιας εθνότητες, όπως το Βέλγιο, η Ελβετία, η Φιλανδία.

Το θέμα του εθνικού ύμνου πρέπει ίσως να προβληματίσει σοβαρά στο όχι πολύ απομακρυσμένο μέλλον, εξαιτίας της δρομολόγησης της ενταξιακής πορείας της Κύπρου. Επισημαίνεται σχετικά ότι στα πλαίσια της επί τούτω πολεμικής της, η Τουρκία έντονα προβάλλει τον ισχυρισμό ότι δήθεν η Κύπρος θέλει να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση για να ενωθεί με την Ελλάδα. Θάταν δύσκολο ίσως να ισχυριστεί κανείς ότι συνέχεια της παρούσας τακτικής δεν ενισχύει τον κατά τα άλλα ανεδαφικό ισχυρισμό της Τουρκίας.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

3.4.1998